

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 11ης Ιανουαρίου 2024*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Αεροπορικές μεταφορές – Ρουμανία – Ενίσχυση για τη διάσωση της TAROM – Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων – Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων με την αιτιολογία ότι τα μέτρα συνιστούν ενισχύσεις συμβατές με την εσωτερική αγορά»

Στην υπόθεση C-440/22 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 4 Ιουλίου 2022,

Wizz Air Hungary Légiközlekedési Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.), με έδρα τη Βουδαπέστη (Ουγγαρία), εκπροσωπούμενη από τους Ι.-Γ. Μεταξά-Μαραγκίδη, δικηγόρο, S. Rating, abogado, και E. Vahida, avocat,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους I. Barcew, V. Bottka και L. Flynn,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, προεδρεύοντα του τμήματος, S. Rodin (εισηγητή) και L. S. Rossi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Wizz Air Hungary Légiközlekedési Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.) (στο εξής: Wizz Air) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 4ης Μαΐου 2022, Wizz Air Hungary κατά Επιτροπής (TAROM· ενίσχυση διασώσεως) (T-718/20, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:276), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2020) 1160 final της Επιτροπής, της 24ης Φεβρουαρίου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.56244 (2020/N) – Ρουμανία – Ενίσχυση για τη διάσωση της TAROM (EE 2020, C 310, σ. 3, στο εξής: επίμαχη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (EE 2014, C 249, σ. 1, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση) προβλέπουν στο σημείο 38 τα εξής:

«Κατά την αξιολόγηση του εάν οι κοινοποιηθείσες ενισχύσεις μπορούν να κηρυχθούν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον πληρούται καθένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) Συμβολή στην επίτευξη ενός σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος: ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης πρέπει να εξυπηρετεί σκοπό κοινού συμφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης (ενότητα 3.1).

[...]

- στ) Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών: οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης πρέπει να είναι επαρκώς περιορισμένες ώστε η συνολική στάθμιση του μέτρου να είναι θετική (ενότητα 3.6).

[...]»

- 3 Το τμήμα 3.1 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, με τίτλο «Συμβολή στην επίτευξη στόχου κοινού συμφέροντος», περιλαμβάνει το σημείο 43, το οποίο έχει ως εξής:

«Δεδομένης της σημασίας της εξόδου από την αγορά για τη διαδικασία της αύξησης της παραγωγικότητας, απλώς και μόνο η αποτροπή της εξόδου μιας επιχείρησης από την αγορά δεν συνιστά επαρκή αιτιολόγηση για την παροχή ενίσχυσης. Πρέπει να προσκομίζονται σαφείς αποδείξεις ότι η ενίσχυση επιδιώκει στόχο κοινού συμφέροντος, όπως η πρόληψη κοινωνικών προβλημάτων ή η αντιμετώπιση ανεπαρκειών της αγοράς (ενότητα 3.1.1) αποκαθιστώντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης (ενότητα 3.1.2).»

- 4 Στο τμήμα 3.1.1, με τίτλο «Απόδειξη δεινών κοινωνικών προβλημάτων ή ανεπαρκειών της αγοράς», το σημείο 44 των κατευθυντήριων γραμμών προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη οφείλουν να καταδείξουν ότι η κατάρρευση του δικαιούχου ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή μείζονες ανεπάρκειες στην αγορά, δείχνοντας ιδίως ότι:

[...]

β) διαγράφεται κίνδυνος διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας που δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί και σε τομέα στον οποίο δύσκολα θα μπορούσε να εισέλθει κάποιος ανταγωνιστής (π.χ. ο εθνικός πάροχος υποδομής)·

[...]».

- 5 Το τμήμα 3.1.2 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, με τίτλο «Σχέδιο αναδιάρθρωσης και επάνοδος στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα», ορίζει τα εξής:

«45. Οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, με την έννοια που δίνεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, δεν περιορίζονται μόνο στη χρηματοοικονομική ενίσχυση για την αποκατάσταση των προηγούμενων ζημιών, χωρίς να αντιμετωπίζονται οι αιτίες αυτών των ζημιών. Συνεπώς, στην περίπτωση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή αξιώνει από το οικείο κράτος μέλος να υποβάλει ένα εφικτό, συγκροτημένο και μακρόπνοο σχέδιο αναδιάρθρωσης για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της δικαιούχου επιχείρησης. Η αναδιάρθρωση μπορεί να περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία: την αναδιοργάνωση και τον εξορθολογισμό των δραστηριοτήτων του δικαιούχου σε αποτελεσματικότερη βάση, μέτρο που κατά κανόνα συνεπάγεται την εγκατάλειψη ζημιογόνων δραστηριοτήτων, την αναδιάρθρωση εκείνων των υφιστάμενων δραστηριοτήτων που μπορούν να καταστούν εκ νέου ανταγωνιστικές και, ενδεχομένως, τη διαφοροποίηση του αντικειμένου προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης νέων βιώσιμων δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει επίσης κατά κανόνα τη χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση με τη μορφή εισφορών κεφαλαίου από νέους ή υφιστάμενους μετόχους και τη μείωση του χρέους από τους υφιστάμενους πιστωτές.

46. Η χορήγηση της ενίσχυσης προϋποθέτει ως εκ τούτου την εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο, για κάθε περίπτωση ενίσχυσης ad hoc, πρέπει να επικυρώνεται από την Επιτροπή.

47. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της δικαιούχου επιχείρησης μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα και να βασίζεται σε ρεαλιστικές υποθέσεις όσον αφορά τις μελλοντικές συνθήκες λειτουργίας, οι οποίες πρέπει να αποκλείουν το ενδεχόμενο κάθε περαιτέρω κρατικής ενίσχυσης που δεν περιλαμβάνεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Η περίοδος αναδιάρθρωσης πρέπει να είναι όσο το δυνατόν βραχύτερη. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να υποβάλλεται με όλες τις αναγκαίες λεπτομέρειες στην Επιτροπή και πρέπει, ιδίως, να περιλαμβάνει τις πληροφορίες που παρατίθενται στην παρούσα ενότητα (3.1.2).

[...]»

- 6 Το τμήμα 3.6.1 των ίδιων κατευθυντήριων γραμμών, σχετικά με την «Αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης (“one time, last time”)», το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Αρνητικές επιπτώσεις» τμήμα 3.6, προβλέπει τα εξής:

«70. Προκειμένου να μειωθεί ο ηθικός κίνδυνος, τα κίνητρα υπέρ της ανάληψης υπέρμετρων κινδύνων και οι πιθανές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, οι ενισχύσεις πρέπει να χορηγούνται στις προβληματικές επιχειρήσεις για μια μόνο πράξη αναδιάρθρωσης. Αυτή είναι η επονομαζόμενη αρχή της “εφάπαξ ενίσχυσης”. Η ανάγκη μιας επιχείρησης, που ήδη έχει λάβει ενίσχυση σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, να εξακολουθήσει να λαμβάνει περαιτέρω τις ενισχύσεις αυτές, αποδεικνύει ότι τα προβλήματα της εταιρείας είτε είναι επαναλαμβανόμενα, είτε δεν αντιμετωπίστηκαν επαρκώς με την προηγούμενη ενίσχυση. Οι επαναλαμβανόμενες κρατικές παρεμβάσεις είναι πιθανό να επιφέρουν προβλήματα ηθικού κινδύνου και στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που αντιβαίνουν στο κοινό συμφέρον.

71. Εφόσον κοινοποιείται στην Επιτροπή πρόγραμμα ενισχύσεων διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, το κράτος μέλος πρέπει να διευκρινίζει εάν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση έχει ήδη λάβει κατά το παρελθόν κρατική ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης ή προσωρινή στήριξη αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένων και των ενισχύσεων που ενδεχομένως χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και οποιασδήποτε μη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης. Εάν ισχύει αυτό και έχουν παρέλθει λιγότερα από 10 έτη από τη χορήγηση της ενίσχυσης ή από τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης ή από τη διακοπή της εφαρμογής του σχεδίου αναδιάρθρωσης (όποιο είναι πιο πρόσφατο), η Επιτροπή δεν θα επιτρέψει τη χορήγηση περαιτέρω ενισχύσεων σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

[...]»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 7 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, συνοψίζεται ως ακολούθως.
- 8 Η Compania Națională de Transporturi Aeriene TAROM SA (στο εξής: Tarom) είναι ρουμανική αεροπορική εταιρία η οποία δραστηριοποιείται με αφετηρία έναν μοναδικό αερολιμένα ευρισκόμενο στο διεθνές αεροδρόμιο OTP Henri-Coandă του Βουκουρεστίου (Ρουμανία). Δραστηριοποιείται κυρίως στην αεροπορική μεταφορά επιβατών, φορτίου και αλληλογραφίας. Στις αρχές του 2020, η Tarom απασχολούσε 1 795 άτομα και διέθετε στόλο 25 αεροσκαφών. Η Tarom εκμεταλλευόταν τόσο εθνικές όσο και διεθνείς γραμμές.
- 9 Στις 19 Φεβρουαρίου 2020, η Ρουμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή σχέδιο ενισχύσεως για τη διάσωση της Tarom, το οποίο συνίστατο σε δάνειο για τη χρηματοδότηση των αναγκών ρευστότητας της εταιρίας, ύψους 175 952 000 ρουμανικών λέου (RON) (περίπου 36 660 000 ευρώ), επιστρεπτέο στο τέλος εξαμήνου περιόδου με δυνατότητα μερικής πρόωρης εξοφλήσεως (στο εξής: επίμαχο μέτρο).
- 10 Στις 24 Φεβρουαρίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση με την οποία διαπίστωσε ότι η οικονομική κατάσταση της Tarom είχε επιδεινωθεί σημαντικά κατά τα πέντε προηγούμενα έτη και υπογράμμισε ότι οι συσσωρευμένες ζημιές κατά την περίοδο 2004-2019 ανέρχονταν σε 3 362 130 000 RON (περίπου 715 350 000 ευρώ), υπερβαίνοντας τοιούτοτρόπως πλέον του ημίσεος του κεφαλαίου της Tarom.

- 11 Όσον αφορά την κατάσταση των δικτύων μεταφοράς στη Ρουμανία, η Επιτροπή επισήμανε ότι η γενική κατάσταση και η αξιοπιστία των ρουμανικών σιδηροδρομικών και οδικών δικτύων ήταν ανεπαρκείς και ότι οι αεροπορικές μεταφορές, ιδίως δε τα εσωτερικά δρομολόγια που εκμεταλλεύεται η Tarom, εξακολουθούσαν να είναι απαραίτητες για την περιφερειακή ανάπτυξη στη χώρα.
- 12 Η Επιτροπή επισήμανε προσέτι ότι, κατά τη Ρουμανία, η έξοδος της Tarom από την αγορά δεν θα καθιστούσε δυνατή την εκτέλεση των πτήσεων στις οποίες είχαν ήδη πραγματοποιηθεί κρατήσεις, ενώ οι ανταγωνιστές της Tarom αδυνατούσαν να αναλάβουν βραχυπρόθεσμα τις σχετικές συνδέσεις, η δε έξοδος αυτή θα επηρέαζε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων, κυρίως, των εγχώριων αεροδρομίων.
- 13 Κατά την εξέταση του επίμαχου μέτρου, κατά πρώτον, η Επιτροπή έκρινε ότι το μέτρο αυτό συνιστούσε κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 14 Κατά δεύτερον, η Επιτροπή εξέτασε αν το επίμαχο μέτρο ήταν συμβατό με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ.
- 15 Πρώτον, με τις αιτιολογικές σκέψεις 52 έως 57 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η Tarom ήταν προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.
- 16 Δεύτερον, στις αιτιολογικές σκέψεις 58 έως 65 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι πληροφορίες που παρέσχε η Ρουμανία απεδείκνυαν ότι το επίμαχο μέτρο πληρούσε την προϋπόθεση που προβλέπεται στα σημεία 43 έως 52 των ανωτέρω κατευθυντηρίων γραμμών, κατά την οποία η κρατική ενίσχυση πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη στόχου κοινού συμφέροντος.
- 17 Τρίτον, στις αιτιολογικές σκέψεις 66 έως 77 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο ήταν πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ήτοι την αποτροπή της πτωχεύσεως της Tarom.
- 18 Τέταρτον, στις αιτιολογικές σκέψεις 78 έως 85 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι το επίμαχο μέτρο ήταν ανάλογο προς τις ανάγκες ρευστότητας της Tarom για περίοδο έξι μηνών.
- 19 Πέμπτον, στις αιτιολογικές σκέψεις 86 έως 89 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τηρήθηκε η αρχή της εφάπαξ ενισχύσεως, η οποία προβλέπεται στα σημεία 70 έως 74 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.
- 20 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε, με την επίδικη απόφαση, να μην προβάλει αντιρρήσεις ως προς το επίμαχο μέτρο, για τον λόγο ότι ήταν συμβατό με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ.

Η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 5 Δεκεμβρίου 2020, η Wizz Air άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.

- 22 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Wizz Air προέβαλε τέσσερις λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ως προς τη συμβολή του επίμαχου μέτρου στην επίτευξη σαφώς καθορισμένου σκοπού κοινού συμφέροντος, ο δεύτερος πλάνη περί το δίκαιο και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως σχετικά με την τήρηση της αρχής της εφάπαξ ενισχύσεως, ο τρίτος την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών οι οποίες θα έπρεπε να ωθήσουν την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, ενώ ο τέταρτος παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως κατά την έννοια του άρθρου 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 23 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, αποφαινόμενο, προκαταρκτικώς, επί του παραδεκτού της προσφυγής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφυγή ήταν παραδεκτή, στο μέτρο που η Wizz Air ήταν ενδιαφερόμενο μέρος το οποίο είχε συμφέρον να διασφαλίσει την προάσπιση των διαδικαστικών δικαιωμάτων που αντλούσε από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και στο μέτρο που αποσκοπούσε, ιδίως με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλε με την προσφυγή, στον σεβασμό των διαδικαστικών δικαιωμάτων της.
- 24 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι είχε την εξουσία να εξετάσει τα επί της ουσίας επιχειρήματα που προέβαλε η νυν αναιρεσείουσα (στο εξής: αναιρεσείουσα) στο πλαίσιο των δύο πρώτων λόγων ακυρώσεως, προκειμένου να εξακριβώσει αν ήταν ικανά να ενισχύσουν τον ως άνω τρίτο λόγο ακυρώσεως, τον οποίο είχε ρητώς προβάλει προς τούτο και ο οποίος αφορούσε την ύπαρξη αμφιβολιών που δικαιολογούσαν την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.
- 25 Αφού εξέτασε και απέρριψε, κατά πρώτον, τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η Wizz Air, ο οποίος παρέπεμπε στους δύο πρώτους λόγους ακυρώσεως, και, κατά δεύτερον, τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

Τα αιτήματα των διαδίκων της αναιρετικής διαδικασίας

- 26 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Wizz Air ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
  - να ακυρώσει την επίδικη απόφαση και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, ή
  - επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.
- 27 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
  - να καταδικάσει τη Wizz Air στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 28 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Wizz Air προβάλλει επτά λόγους. Με τον πρώτο λόγο προβάλλεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι πληρούται η προϋπόθεση περί της υπάρξεως σημαντικής υπηρεσίας η οποία δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί. Με τον δεύτερο λόγο προβάλλεται εσφαλμένη εφαρμογή των κατευθυντηρίων

γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την ύπαρξη δυσχερειών για την παροχή υπηρεσίας από ανταγωνιστή αντί του δικαιούχου. Με τον τρίτο λόγο προβάλλεται πρόδηλη παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων κατά την εκτίμηση της διαθέσιμης ικανότητας στην αγορά και της ικανότητας των αεροπορικών εταιριών χαμηλού κόστους (στο εξής: εταιρίες χαμηλού κόστους) να εκτελούν τα εσωτερικά δρομολόγια. Με τον τέταρτο λόγο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι αυξήσεις κεφαλαίου δεν μπορούσαν να αφορούν σχέδιο αναδιάρθρωσεως. Με τον πέμπτο λόγο προβάλλεται πρόδηλη παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσεως της Tarom. Με τον έκτο λόγο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος να ελέγξει η Επιτροπή αν υφιστάμενη ενίσχυση είχε καταστεί νέα ενίσχυση. Με τον έβδομο λόγο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τη μη κίνηση από την Επιτροπή επίσημης διαδικασίας έρευνας.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 29 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 50 και 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή, προκειμένου να εκτιμήσει αν υφίσταται κίνδυνος διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας η οποία δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί, κατά την έννοια του σημείου 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη το μέγεθος της σχετικής αγοράς.
- 30 Η αναιρεσείουσα φρονεί ότι, αντιθέτως προς όσα δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, είναι αναγκαίο να αναλυθεί το μέγεθος μιας αγοράς και το μερίδιο της δικαιούχου της ενισχύσεως επιχειρήσεως στην αγορά αυτή για να καθορισθεί αν η υπηρεσία, ως προς την παροχή της οποίας υπάρχει κίνδυνος διαταραχής, μπορεί να χαρακτηριστεί σημαντική, διότι τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν την απώλεια που θα συνεπαγόταν η έξοδος της επιχειρήσεως αυτής από την εν λόγω αγορά. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι η σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον διαλαμβάνει, αφενός, ότι δεν απαιτείται να ληφθεί υπόψη το μέγεθος της σχετικής αγοράς και, αφετέρου, ότι μια υπηρεσία μπορεί να χαρακτηριστεί σημαντική ακόμη και όταν παρέχεται σε μια «σχετικά περιορισμένη» αγορά, ενέχει αντίφαση.
- 31 Κατά την Επιτροπή, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και, κατά τα λοιπά, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 32 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι από το σημείο 1 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προκύπτει ότι αυτές ορίζουν τις προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται προκειμένου τα μέτρα ενισχύσεως για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων τα οποία προβλέπουν να μπορούν να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ.

- 33 Η έκδοση τέτοιων κατευθυντηρίων γραμμών εντάσσεται στο πλαίσιο της ασκήσεως, εκ μέρους της Επιτροπής, της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της να εκτιμά τη συμβατότητα μέτρων ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή διαθέτει, συναφώς, ευρεία εξουσία εκτιμήσεως (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 37 έως 39, και της 15ης Δεκεμβρίου 2022, *Veejaam και Esro*, C-470/20, EU:C:2022:981, σκέψη 29).
- 34 Καθορίζοντας, μέσω κατευθυντηρίων γραμμών, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μέτρα ενισχύσεως μπορούν να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά και αναγγέλλοντας, με τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών, ότι θα εφαρμόζει τους κανόνες που περιέχονται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εν λόγω εξουσίας εκτιμήσεως, υπό την έννοια ότι, αν ένα κράτος μέλος κοινοποιήσει σχέδιο κρατικής ενισχύσεως το οποίο συνάδει προς τους κανόνες αυτούς, η Επιτροπή οφείλει, κατ' αρχήν, να εγκρίνει το σχέδιο. Δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως υπάρχει ενδεχόμενο να της καταλογιστεί παραβίαση γενικών αρχών του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 40, και της 31ης Ιανουαρίου 2023, *Επιτροπή κατά Braesch κ.λπ.*, C-284/21 P, EU:C:2023:58, σκέψη 90).
- 35 Τούτου λεχθέντος, καθόσον, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 50 και 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, για τους σκοπούς της εφαρμογής του σημείου 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη το μέγεθος της οικείας αγοράς ή το μερίδιο του δικαιούχου της ενισχύσεως στην αγορά αυτή, επισημαίνεται, αφενός, ότι, κατά το ως άνω σημείο 44, στοιχείο β', τα κράτη μέλη πρέπει να καταδείξουν, μεταξύ άλλων, ότι «διαγράφεται κίνδυνος διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας που δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί».
- 36 Αφετέρου, όπως προκύπτει από την εισαγωγική περίοδο του σημείου 44 των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών, η ύπαρξη του κινδύνου αυτού συγκαταλέγεται μεταξύ των στοιχείων που απαριθμούνται ενδεικτικώς στο εν λόγω σημείο 44, στοιχεία α' έως ζ', με τα οποία τα κράτη μέλη μπορούν να καταδείξουν τα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή τις μείζονες ανεπάρκειες στην αγορά που θα μπορούσε να προκαλέσει η κατάρρευση του δικαιούχου της ενισχύσεως, όπερ είναι αναγκαίο να καταδειχθεί προκειμένου να αναγνωρισθεί ότι με την ενίσχυση επιδιώκεται σκοπός κοινού συμφέροντος.
- 37 Επομένως, μολονότι το μέγεθος της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται ο δικαιούχος της ενισχύσεως και το μερίδιο που αυτός κατέχει στην εν λόγω αγορά μπορούν να αποτελούν παράγοντες ενδεικτικούς της σημασίας της υπηρεσίας την οποία παρέχει ο δικαιούχος της ενισχύσεως, εντούτοις ούτε από το σημείο 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών ούτε από το πλαίσιο στο οποίο αυτό εντάσσεται προκύπτει ότι η σημασία αυτή εξαρτάται κατ' ανάγκην από τους ανωτέρω παράγοντες και ότι, μεταξύ άλλων, η κατάρρευση του δικαιούχου της ενισχύσεως μπορεί να προκαλέσει σοβαρά κοινωνικά προβλήματα ή μείζονες ανεπάρκειες στην αγορά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά στην οποία αυτός δραστηριοποιείται υπερβαίνει ορισμένο μέγεθος.
- 38 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι η επίμαχη αγορά είναι σχετικώς περιορισμένη δεν εμποδίζει τον χαρακτηρισμό μιας υπηρεσίας που παρέχεται στην αγορά αυτή ως σημαντικής

κατά την έννοια των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών. Τούτο συμβαίνει υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, όπου, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η παύση της δραστηριότητας της Tarom, η οποία ενέχει συγκεκριμένο κίνδυνο διακοπής της παροχής ορισμένων υπηρεσιών αεροπορικής μεταφοράς επιβατών στη Ρουμανία, θα ήταν επιζήμια για τη «συνδεσιμότητα» των ρουμανικών περιφερειών οι οποίες εξυπηρετούνται αποκλειστικώς από την εταιρία αυτή, καθώς και για την οικονομική κατάσταση των περιφερειών αυτών.

- 39 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 50 και 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, προκειμένου να εκτιμήσει αν υφίσταται κίνδυνος διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας που δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί, κατά την έννοια του σημείου 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη το μέγεθος της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται η Tarom ή το μερίδιο που κατέχει η ανωτέρω εταιρία στην ως άνω αγορά.
- 40 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 41 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τις σκέψεις 58, 63, 64 και 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Wizz Air υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε νομικά σφάλματα κατά την εκτίμηση των προβλεπομένων στο σημείο 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση κριτηρίων, τα οποία αφορούν τον κίνδυνο διαταραχής στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας και τις δυσχέρειες των ανταγωνιστών να εξασφαλίσουν την παροχή της υπηρεσίας αυτής αντί του δικαιούχου της ενισχύσεως.
- 42 Συναφώς, όσον αφορά, κατά πρώτον, το αντικείμενο της αποδείξεως που βαρύνει συναφώς την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, πρώτον, στις σκέψεις 63 και 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, για να είναι δικαιολογημένη, η ενίσχυση διασώσεως έπρεπε να έχει ως σκοπό την αποφυγή κάθε διαταράξεως στην παροχή σημαντικής υπηρεσίας, ενώ το σημείο 44, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών επιβάλλει όπως ο σκοπός της ενισχύσεως συνίσταται στην αποφυγή του κινδύνου «διαταραχής» («disruption») μιας τέτοιας υπηρεσίας, η οποία απαιτεί, πέραν της απλής διαταράξεως, τη διακοπή ή την παύση της υπηρεσίας.
- 43 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως απαίτησε, στη σκέψη 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι ανταγωνιστές της Tarom να είναι σε θέση να παρέχουν «ευχερώς» την υπηρεσία που παρέχει η εταιρία αυτή, ενώ το σημείο 44, στοιχείο β', των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών προβλέπει απλώς να μην είναι «δύσκολο» για τους ανταγωνιστές να παράσχουν την υπηρεσία που παρέχει η προβληματική επιχείρηση.
- 44 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να προσκομίσει η Επιτροπή, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας, στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το εμπορικό συμφέρον των εταιριών χαμηλού κόστους να εισέλθουν στην αγορά για την εκτέλεση του συνόλου των δρομολογίων «φέρεται να είναι μειωμένο», στηρίχθηκε σε

απλές εικασίες, κατά παράβαση της υποχρέωσης «να προσκομίζονται σαφείς αποδείξεις» ότι η ενίσχυση επιδιώκει σκοπό κοινού συμφέροντος, όπως προβλέπεται στο σημείο 43 των ίδιων κατευθυντήριων γραμμών.

- 45 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 46 Όσον αφορά, κατά πρώτον, το σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως που βάζει κατά της σκέψεως 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, αντιθέτως προς όσα είχε υποστηρίξει η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε πρωτοδίκως, η Επιτροπή είχε εκτιμήσει, στην αιτιολογική σκέψη 61 της επίδικης αποφάσεως, το ενδεχόμενο αντικαταστάσεως της Tarom από τους ανταγωνιστές της στα εσωτερικά δρομολόγια τα οποία αυτή εκμεταλλευόταν κατ' αποκλειστικότητα. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή είχε εκτιμήσει, με την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, ότι ήταν απίθανο οι ανταγωνίστριες αεροπορικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη ρουμανική αγορά, οι οποίες είναι κυρίως εταιρίες χαμηλού κόστους, να εξασφαλίσουν την εκτέλεση του συνόλου των ως άνω δρομολογίων, για τα οποία το εμπορικό συμφέρον των εταιριών αυτών «φέρεται να είναι μειωμένο».
- 47 Ωστόσο, από την ως άνω περιγραφή ενός στοιχείου εκτιμήσεως της Επιτροπής το οποίο παρατίθεται στην επίδικη απόφαση δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε απλές εικασίες ή ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά το βάρος αποδείξεως που φέρει η Επιτροπή δυνάμει του σημείου 43 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.
- 48 Επομένως, το σκέλος αυτό του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 49 Κατά δεύτερον, στο μέτρο που η Wizz Air προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 63, 64 και 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χρησιμοποίησε εσφαλμένα κριτήρια για την εφαρμογή του σημείου 44, στοιχείο β', των κατευθυντήριων γραμμών, αρκεί η διαπίστωση ότι η αιτιολογία που παρατίθεται στις ανωτέρω σκέψεις, προκειμένου να απορριφθεί η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας σχετικά με την πιθανότητα αντικαταστάσεως της υπηρεσίας που παρέχει η Tarom από τους ανταγωνιστές της, έχει απλώς επάλληλο χαρακτήρα.
- 50 Το σκέλος αυτό του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί ως αλυσιτελές.
- 51 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 52 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε προδήλως τα αποδεικτικά στοιχεία κατά την εκτίμηση, στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της διαθέσιμης στη ρουμανική αγορά χωρητικότητας για τη μεταφορά επιβατών και της ικανότητας των εταιριών χαμηλού κόστους να δραστηριοποιούνται σε εσωτερικά δρομολόγια.
- 53 Κατ' αρχάς, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε αποδεικτικά στοιχεία καθόσον επικύρωσε την εσφαλμένη διαπίστωση της Επιτροπής ότι δεν ήταν διαθέσιμη επαρκής χωρητικότητα για τη μεταφορά επιβατών για τον λόγο ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, «πλέον του ημίσεος των αεροσκαφών εδάφους [...] ανήκαν στην Tarom».
- 54 Εν συνεχεία, αποφαινόμενο ότι η αναιρεσείουσα δεν εξήγησε σε ποιον βαθμό θα ήταν αποδοτικό για τις εταιρίες χαμηλού κόστους να πραγματοποιούν εσωτερικά δρομολόγια τα οποία αφορούν περιορισμένο αριθμό επιβατών, το Γενικό Δικαστήριο επανέλαβε τις διαπιστώσεις που εκτίθενται στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίες στηρίζονται μόνο σε ένα απλό τεκμήριο.
- 55 Τέλος, κατά τη Wizz Air, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν μπορούσε το Γενικό Δικαστήριο να διαπιστώσει, στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι ανταγωνίστριες της Tarom αεροπορικές εταιρίες ήταν όλες εταιρίες χαμηλού κόστους.
- 56 Κατά την Επιτροπή, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτος και, κατά τα λοιπά, προδήλως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 57 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, EUSC κατά ΚΕ, C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψη 103 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 58 Συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν συνιστά νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, EUSC κατά ΚΕ, C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψη 104 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 59 Οσάκις ο αναιρεσείων προβάλλει παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να εκθέτει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία διατείνεται ότι παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα

σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εξάλλου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, EUSC κατά KE, C-14/19 P, EU:C:2020:492, σκέψη 105 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 60 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία που προβάλλεται προς στήριξη του τρίτου λόγου αναιρέσεως δεν αποδεικνύει ότι οι διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να απορρίψει το επιχείρημα περί πλεονάζουσας μεταφορικής ικανότητας η οποία φέρεται να υφίστατο στη Ρουμανία κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, στηρίζονται σε παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων που προβλήθηκαν πρωτοδίκως, οπότε η ανωτέρω επιχειρηματολογία αποσκοπεί, στην πραγματικότητα, να θέσει υπό αμφισβήτηση την κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών στην οποία προέβη συναφώς το Γενικό Δικαστήριο.
- 61 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 62 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αυξήσεις κεφαλαίου δεν αποτελούσαν στοιχείο του σχεδίου αναδιαρθρώσεως προβληματικής επιχειρήσεως.
- 63 Ειδικότερα, η ερμηνεία που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, η οποία αποκλείει το ενδεχόμενο να θεωρηθεί μια ενίσχυση αναδιαρθρώσεως περιλαμβάνουσα χρηματοοικονομικές πτυχές, όπως είναι οι αυξήσεις κεφαλαίου, ως στοιχείο σχεδίου αναδιαρθρώσεως, αντιφάσκει καταφανώς προς το σημείο 45 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, κατά το οποίο η χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση υπό τη μορφή εισφορών κεφαλαίου μπορεί να αποτελεί μέρος ενός σχεδίου αναδιαρθρώσεως, όπως ακριβώς και οι επιχειρησιακές αλλαγές, όπως είναι η αναδιοργάνωση και ο εξορθολογισμός των δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
- 64 Η ανωτέρω ερμηνεία, η οποία δεν συνοδεύεται από καμία αναφορά στη νομολογία, αντιφάσκει επίσης προς την ερμηνεία που εκτίθεται στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 65 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 66 Επισημαίνεται, προκαταρκτικώς, ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως, όπως και ο πέμπτος και ο έκτος λόγος αναιρέσεως, βάλλει κατά ορισμένων στοιχείων αιτιολογίας με τα οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στις σκέψεις 79 έως 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε η Wizz Air προς στήριξη της πρωτοδίκως

ασκηθείσας προσφυγής της. Με το σκέλος αυτό, η Wizz Air παρέπεμπε στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως της προσφυγής της, με τον οποίο προβαλλόταν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή, επιτρέποντας το επίμαχο μέτρο, ενώ η Tarom είχε επωφεληθεί από σειρά αυξήσεων κεφαλαίου έως το 2019 σε εφαρμογή ενισχύσεως αναδιάρθρωσεως την οποία είχε λάβει πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της Tarom), παραβίασε την αρχή της εφάπαξ ενισχύσεως, η οποία προβλέπεται στο σημείο 70 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.

- 67 Σύμφωνα με την αρχή αυτή, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 79 και 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι ενισχύσεις πρέπει, κατ' αρχήν, να χορηγούνται στις προβληματικές επιχειρήσεις για μία μόνον πράξη αναδιάρθρωσεως. Το σημείο 71 των κατευθυντήριων γραμμών διευκρινίζει, στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων, ότι, εάν η επιχείρηση έχει ήδη λάβει ενίσχυση διασώσεως, ενίσχυση αναδιάρθρωσεως ή προσωρινή στήριξη αναδιάρθρωσεως, γεγονός το οποίο το κράτος μέλος οφείλει να αναφέρει, η Επιτροπή δεν θα επιτρέψει τη χορήγηση περαιτέρω ενισχύσεων σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, εάν έχουν παρέλθει λιγότερα από δέκα έτη από τη χορήγηση της ενισχύσεως, από τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσεως ή από την παύση της εφαρμογής του σχεδίου αναδιάρθρωσεως.
- 68 Στο μέτρο που με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον κακώς έκρινε, στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αυξήσεις κεφαλαίου δεν αποτελούσαν στοιχείο του σχεδίου αναδιάρθρωσεως προβληματικής επιχειρήσεως, διαπιστώνεται ότι η επιχειρηματολογία αυτή στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 69 Συγκεκριμένα, στην εν λόγω σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο προβαίνει απλώς σε περιγραφή και ερμηνεία των σημείων 45 έως 47 των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, για να καταλήξει, στη σκέψη 104 της αποφάσεώς του, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, ότι οι κατευθυντήριες γραμμές διακρίνουν την έννοια της «εφαρμογής μέτρου ενίσχυσης» από την έννοια της «εφαρμογής σχεδίου αναδιάρθρωσης» και για να απορρίψει, ιδίως στη σκέψη 105 της εν λόγω αποφάσεως, την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας κατά την οποία το σχέδιο αναδιάρθρωσεως της Tarom είχε διαρκέσει έως τη λήξη της εφαρμογής της ενισχύσεως για την αναδιάρθρωση της Tarom, το 2019.
- 70 Επομένως, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Wizz Air στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε, στη σκέψη 103 της αποφάσεώς του, ότι οι χρηματοοικονομικές πτυχές ενισχύσεως για την αναδιάρθρωση, όπως οι αυξήσεις κεφαλαίου, ουδέποτε μπορούσαν να θεωρηθούν ως μέρος σχεδίου αναδιάρθρωσεως.
- 71 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 72 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 85 και 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραμόρφωσε προδήλως τα αποδεικτικά στοιχεία κατά την εκτίμηση της διάρκειας της περιόδου αναδιάρθρωσεως της Tarom.

- 73 Συναφώς, η Wizz Air υποστηρίζει, κατά πρώτον, ότι η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία οι εγγυήσεις δανείων τις οποίες είχε χορηγήσει η Ρουμανία στην Tarom κατέπεσαν όλες αμέσως μετά τη χορήγησή τους, αναιρείται από τα όσα διαλαμβάνει η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 25 και 88 της επίδικης αποφάσεως.
- 74 Κατά δεύτερον, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία κρίνοντας, στη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ή ένδειξη περί του ότι η περίοδος αναδιαρθρώσεως, όπως ορίζεται στη σκέψη 98 της ανωτέρω αποφάσεως, έληξε μετά το 2005. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Wizz Air και, συνεπεία τούτου, επιβεβαίωσε το εσφαλμένο συμπέρασμα της Επιτροπής όσον αφορά τη λήξη της περιόδου αναδιαρθρώσεως.
- 75 Κατά την Επιτροπή, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 76 Μολονότι, με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air προέβαλε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών στην οποία προέβη, στις σκέψεις 85 και 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμώντας, για τους σκοπούς της εφαρμογής της αρχής της εφάπαξ ενισχύσεως, αφενός, την κρίσιμη ημερομηνία χορηγήσεως της ενισχύσεως για την αναδιάρθρωση της Tarom και, αφετέρου, την ημερομηνία λήξεως της περιόδου αναδιαρθρώσεως, εντούτοις δεν προέβαλε καμία ειδική νομική επιχειρηματολογία ικανή να αποδείξει, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, πρόδηλη παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων από το Γενικό Δικαστήριο.
- 77 Πράγματι, τοιαύτη παραμόρφωση δεν προκύπτει ούτε από τη φερόμενη αντίφαση μεταξύ της σκέψεως 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ορισμένων ενδείξεων οι οποίες περιέχονται στην επίδικη απόφαση ούτε από το ότι το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε, κατά την αναιρεσείουσα, αποδεικτικά στοιχεία που αυτή προσκόμισε πρωτοδίκως ή αρνήθηκε να τους προσδώσει αποδεικτική αξία, κρίνοντας, στη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε αποδείξει ότι η περίοδος αναδιαρθρώσεως είχε λήξει, εν πάση περιπτώσει, λιγότερο από δέκα έτη πριν από τη λήψη του επίμαχου μέτρου.
- 78 Επομένως, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως αποσκοπεί, στην πραγματικότητα, στην αμφισβήτηση της κυριαρχικής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 85 και 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και πρέπει, ως εκ τούτου, να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 79 Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν συνέτρεχε λόγος να ελέγξει η Επιτροπή αν η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της Tarom, την οποία χαρακτήρισε ως υφιστάμενη ενίσχυση, είχε καταστεί νέα ενίσχυση. Κατά την άποψή της, λαμβανομένων υπόψη των ανησυχητικών πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή σχετικά με τις συσσωρευμένες ζημίες της Tarom για την περίοδο από το 2004 έως το 2019, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να κρίνει, σύμφωνα με την απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology (C-57/19 P, EU:C:2021:663), ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να κινηθεί έρευνα υπό το πρίσμα των πληροφοριακών στοιχείων που είχε πράγματι στην κατοχή της. Προσέτι, η Wizz Air υποστηρίζει ότι, βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση, η Επιτροπή υπέχει αυξημένη υποχρέωση προσκομίσεως σαφών αποδεικτικών στοιχείων.
- 80 Επομένως, η Wizz Air υποστηρίζει ότι ενέχει πλάνη περί το δίκαιο η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η αναιρεσείουσα δεν είχε προσκομίσει κανένα στοιχείο ή ένδειξη που να αποδεικνύει ότι οι όροι που συμφωνήθηκαν κατά το στάδιο της χορηγήσεως των εγγυήσεων των δανείων οι οποίες παραχωρήθηκαν στο πλαίσιο της ενισχύσεως για την αναδιάρθρωση της Tarom είχαν τροποποιηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής των εγγυήσεων αυτών.
- 81 Κατά την Επιτροπή, ο έκτος λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 82 Πρέπει να επισημανθεί ότι το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά του οποίου βάλλει ο έκτος λόγος αναιρέσεως εντάσσεται στη γενόμενη από το Γενικό Δικαστήριο εκτίμηση της επιχειρηματολογίας την οποία προέβαλε πρωτοδίκως η αναιρεσείουσα και η οποία στηρίζεται στις αμφιβολίες που θα έπρεπε να είχαν δημιουργηθεί στην Επιτροπή ως προς την τήρηση της προβλεπόμενης στο σημείο 71 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προθεσμίας της παρόδου τουλάχιστον δέκα ετών από της χορηγήσεως της ενισχύσεως για την αναδιάρθρωση της Tarom. Η αναιρεσείουσα υποστήριζε, ειδικότερα, ότι η ενίσχυση αυτή είχε υποστεί τροποποιήσεις, ιδίως προκειμένου τα χρέη της Tarom που δημιουργήθηκαν από τις πληρωμές στις οποίες προέβη το ρουμανικό κράτος, κατ' εφαρμογήν των εγγυήσεων των δανείων, να μετατραπούν σε αύξηση κεφαλαίου υπέρ του εν λόγω κράτους.
- 83 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, αφενός, στη σκέψη 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβητούσε τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι προϋποθέσεις καταπτώσεως των εγγυήσεων των δανείων οι οποίες παραχωρήθηκαν στο πλαίσιο της εν λόγω ενισχύσεως, καθώς και η μετατροπή των χρεών που δημιουργήθηκαν από τις πληρωμές στις οποίες προέβη το ρουμανικό κράτος, κατ' εφαρμογήν των εγγυήσεων αυτών, σε αύξηση του κεφαλαίου προβλέπονταν από διάφορες αποφάσεις και διατάξεις που εκδόθηκαν μεταξύ 1997 και 2003, πριν ακόμη από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση.

- 84 Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναιρεσείουσα περιορίσθηκε συναφώς να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή όφειλε να βεβαιωθεί ότι η κατάπτωση των εγγυήσεων είχε πραγματοποιηθεί υπό τους αρχικώς συμφωνηθέντες όρους κατά τη χορήγησή τους, χωρίς όμως να προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ή ένδειξη περί του ότι οι όροι αυτοί τροποποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής των διαφόρων αυτών εγγυήσεων.
- 85 Με την κρίση του όμως αυτή, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την κατανομή του βάρους αποδείξεως.
- 86 Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και στην οποία παρέπεμψε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 89 της αποφάσεώς του, η απόδειξη της υπάρξεως αμφιβολιών επί της συμβατότητας της επίμαχης ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, η οποία πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις περιστάσεις εκδόσεως της αποφάσεως για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων όσο και στο περιεχόμενό της, βαρύνει τον αιτούντα την ακύρωση της αποφάσεως αυτής, ο οποίος μπορεί να βασισθεί συναφώς σε δέσμη από συγκλίνουσες ενδείξεις (απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 40).
- 87 Συναφώς, αντιθέτως προς όσα φαίνεται να υποστηρίζει η Wizz Air, η εν λόγω κατανομή του βάρους αποδείξεως δεν μπορεί να διαφέρει αναλόγως του είδους της οικείας ενισχύσεως, εφαρμόζεται δε, μεταξύ άλλων, στις ενισχύσεις διασώσεως ή αναδιαρθρώσεως, όπως το επίμαχο μέτρο.
- 88 Συνεπώς, ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του εβδομού λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, η Wizz Air προβάλλει πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλε πρωτοδίκως, στο μέτρο που αφορούσε την προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων της βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών οι οποίες δικαιολογούσαν την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας.
- 90 Συναφώς, κατά πρώτον, μολονότι η Wizz Air υποστήριξε ότι οι ελλείψεις που προσδιορίσθηκαν με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως αποδείκνυαν την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών οι οποίες επέτασσαν την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, εντούτοις το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τους λόγους αυτούς μόνον υπό το πρίσμα της επί της ουσίας εκτιμήσεως, ήτοι υπό το πρίσμα της υπάρξεως πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών ή πλάνης περί το δίκαιο.
- 91 Πλην όμως, ως μοναδικός λόγος ακυρώσεως που αποσκοπούσε στη διαφύλαξη των διαδικαστικών δικαιωμάτων της, ο τρίτος λόγος της προσφυγής της είχε, κατά τη Wizz Air, αυτοτελές περιεχόμενο σε σχέση με τους δύο πρώτους λόγους ακυρώσεως που προβλήθηκαν με την προσφυγή, δεδομένου ότι το κριτήριο ελέγχου είναι διαφορετικό όσον αφορά την απόδειξη της υπάρξεως σοβαρών δυσχερειών, η οποία θα έπρεπε να οδηγήσει στην κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας.

- 92 Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να θεωρήσει ότι, αφού είχε εξετάσει τους δύο πρώτους λόγους της προσφυγής, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως είχε καταστεί άνευ αντικειμένου ως προς τον σκοπό για τον οποίο είχε ρητώς προβληθεί. Συγκεκριμένα, σε όλες τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως της Επιτροπής, η ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών θα μπορούσε παρά ταύτα να αποδειχθεί βάσει, μεταξύ άλλων, των παραλείψεων και των κενών στη συλλογιστική της επίδικης αποφάσεως.
- 93 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 94 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, όταν ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση αποφάσεως της Επιτροπής περί μη διατυπώσεως αντιρρήσεων όσον αφορά κρατική ενίσχυση, αμφισβητεί κυρίως το γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε χωρίς το εν λόγω θεσμικό όργανο να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, προσβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα διαδικαστικά δικαιώματα του προσφεύγοντος. Προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα ακυρώσεως, ο προσφεύγων μπορεί να προβάλει οποιονδήποτε λόγο δυνάμενο να αποδείξει ότι η εκτίμηση των πληροφοριών και των στοιχείων που διέθετε η Επιτροπή, στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου εξετάσεως του κοινοποιηθέντος μέτρου, θα έπρεπε να δημιουργήσει αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητά του με την εσωτερική αγορά. Πάντως, η προβολή τέτοιων επιχειρημάτων δεν θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια ούτε τη μεταβολή του αντικειμένου της προσφυγής ούτε την τροποποίηση των προϋποθέσεων του παραδεκτού. Αντιθέτως, η ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά τη συμβατότητα αυτή συνιστά ακριβώς το αποδεικτικό στοιχείο που πρέπει να προσκομισθεί προκειμένου να αποδειχθεί ότι η Επιτροπή είχε υποχρέωση να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 [ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9) (πρβλ. απόφαση της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 95 Εναπόκειται στον αιτούντα την ακύρωση αποφάσεως περί μη διατυπώσεως αντιρρήσεων να αποδείξει ότι υπήρχαν αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του μέτρου ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά, οπότε η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Η απόδειξη αυτή πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις περιστάσεις εκδόσεως της αποφάσεως αυτής όσο και στο περιεχόμενό της, βάσει δέσμης συγκλινουσών ενδείξεων (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 96 Ο ανεπαρκής ή ελλιπής χαρακτήρας της εξετάσεως που διενήργησε η Επιτροπή κατά την προκαταρκτική διαδικασία εξετάσεως αποτελεί ένδειξη ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του κοινοποιηθέντος μέτρου με την εσωτερική αγορά, όπερ θα έπρεπε να το ωθήσει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Tempus Energy και Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 97 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται, όπως επισήμανε προκαταρκτικώς το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 26 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που προβλήθηκε με την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή της Wizz Air αφορούσε ρητώς την προβολή των

διαδικαστικών δικαιωμάτων τα οποία της παρέχει το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή αντιμετώπισε σοβαρές δυσχερείες κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του επίμαχου μέτρου με την εσωτερική αγορά.

- 98 Εντούτοις, όπως έκρινε, κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η ύπαρξη τέτοιων δυσχερειών μπορεί να αναζητηθεί, μεταξύ άλλων, στις εκτιμήσεις επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή και μπορεί, κατ' αρχήν, να αποδειχθεί με λόγους ή επιχειρήματα που προβάλλει ένας προσφεύγων προς αμφισβήτηση του βασίμου της αποφάσεως περί μη διατυπώσεως αντιρρήσεων, ακόμη και αν η εξέταση των λόγων ή των επιχειρημάτων αυτών δεν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επί της ουσίας εκτιμήσεις της Επιτροπής είναι εσφαλμένες από νομικής ή πραγματικής απόψεως (πρβλ. απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής, C-431/07 P, EU:C:2009:223, σκέψεις 63 και 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 99 Συναφώς, από την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή της Wizz Air προκύπτει ότι, προς στήριξη του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η αναιρεσείουσα παρέπεμψε, κατ' ουσίαν, στον πρώτο και στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, υποστηρίζοντας ότι οι ελλείψεις και τα σφάλματα που εντοπίστηκαν με τους λόγους αυτούς αποδεικνυαν την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών οι οποίες θα έπρεπε να δικαιολογήσουν την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, δεδομένου ότι, λόγω των ελλείψεων ή των σφαλμάτων αυτών, πάσχει η εκτίμηση της Επιτροπής υπό το πρίσμα των σημείων 43 και 44 των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση και υπό το πρίσμα της αρχής της εφάπαξ ενισχύσεως.
- 100 Πάντως, από την ανάγνωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και ιδίως από τις σκέψεις 75 και 109, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο πράγματι εξέτασε τις αιτιάσεις αυτές, υπό το πρίσμα της υπάρξεως σοβαρών δυσχερειών συνεπεία των οποίων θα έπρεπε η Επιτροπή να έχει αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του επίμαχου μέτρου με την εσωτερική αγορά και να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 101 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 102 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους αναιρέσεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα δεν έγινε δεκτός, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 103 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των εξόδων.
- 104 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στο σύνολο των δικαστικών εξόδων της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Η Wizz Air Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.) φέρει, πέραν των δικών της δικαστικών εξόδων, και τα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

(υπογραφές)